

การประชุมของสมาคมนักประวัติศาสตร์ นานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ 10

เดวิด เวลช์ เล่า สว่าง เลิศฤทธิ์ ออกความ

เมื่อวันที่ ๒๗-๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ สมาคมนักประวัติศาสตร์นานาชาติแห่งเอเชีย (IAHA) ได้มีการประชุมเชิงสัมมนาที่โรงแรมโนโวเทล ออร์คิด ประเทศสิงคโปร์ โดยมีมหาวิทยาลัยแห่งชาติเป็นเจ้าภาพ ในการประชุมครั้งนี้ มีนักวิชาการทางประวัติศาสตร์เข้าร่วมประมาณ ๒๕๐ คน จากประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย อเมริกาเหนือ และยุโรป นักประวัติศาสตร์ไทยจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมด้วยจำนวน ๕ คน ในจำนวนนี้มี ๓ คนได้เสนอบทความด้วย และนอกจากนี้ยังมีนักโบราณคดีชาวอเมริกัน ๒ คน จากศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และนักประวัติศาสตร์ไทยจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซีย ๑ คน ได้เสนอบทความเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย

การประชุมครั้งนี้ทำให้นักประวัติศาสตร์จากประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ได้มีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนอภิปรายเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเอเชีย ตั้งแต่สมัยที่มี

การบันทึกเป็นหลักฐานยุคแรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน เนื้อเรื่องหรือหัวข้อที่มีการอภิปรายนั้นก็มีตั้งแต่อิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียที่มีต่อสังคมวัฒนธรรมของชาวเอเชียอาคเนย์ ในสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้นและเรื่องการค้าสมัยโบราณระหว่างเอเชียอาคเนย์กับอินเดียในศตวรรษที่ ๒๐ ซึ่งเป็นช่วงที่อิทธิพลทางการเมืองของอินเดียมีบทบาทอย่างมาก ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ก็มีเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของชาวจีนในเอเชีย บทความที่เสนอในการประชุมนี้มีมากกว่า ๑๕๐ เรื่องด้วยกัน

ในการประชุมจะแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ในการนี้มีกลุ่มที่เสนอบทความเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยอยู่ ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกอภิปรายในหัวข้อ ประเทศไทย : ลักษณะทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยมีบทความที่เสนอ ๒ เรื่อง เรื่องแรกเสนอโดย ดร.เดวิด เวลช์ คือเรื่อง "ระบบการแลกเปลี่ยนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายและสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น" โดยศึกษาจากหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้จากการขุดค้นที่อำเภอพิมาย จ.นครราชสีมา บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนสินค้า รูปแบบของตลาด รูปแบบของปราสาทและระบบการแลกเปลี่ยนที่มีบันทึก

ใน จารึกเขมรตอนต้น บทความเรื่องที่สองคือ "ความสำคัญของคำว่า "ภาษี" ที่มีต่อประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย" ซึ่งเสนอโดยอาจารย์พรเพ็ญ อันตระกูล จากมหาวิทยาลัยศิลปากร บทความเรื่องนี้กล่าวถึงตระกูลภาษาของคำว่า "ภาษี" และกล่าวถึง การใช้คำนี้ในประวัติศาสตร์การบันทึกเรื่องราวทางเศรษฐกิจของไทย อาจารย์พรเพ็ญ สรุปว่า คำว่า ภาษีมานาจากภาษาเปอร์เซีย คือ คำว่า BAKSHI (บัคซี) ซึ่งมีการใช้มาตั้งแต่สมัยสุโขทัย แต่พอมาถึงสมัยอยุธยาตอนกลาง คำว่า ภาษี มีความหมายถึงภาษีสินค้า ซึ่งเป็นที่มาของการต่อสู้ระหว่างรัฐต่าง ๆ

กลุ่มที่สองอภิปรายในหัวข้อ "ศูนย์กลางการค้าทางทะเลของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และการพาณิชย์" มีบทความเสนอ 3 เรื่อง เรื่องแรกคือ "อินเดียและประเทศสยาม : เส้นทางการค้าและท่าเรือทางทะเล" ซึ่งเสนอโดยนักประวัติศาสตร์ชาวอินเดีย ชื่อ นายอมาร์จิวา โลจิน โดยเขาได้พูดถึงที่ตั้งของท่าเรือของอินเดียที่ทำการค้ากับสุวรรณภูมิ เส้นทางการค้าที่เชื่อมกับเอเชียอาคเนย์และท่าเรือของอินเดียที่อยู่ในประเทศไทย นายอมาร์จิวา กล่าวว่า มีพ่อค้าชาวอินเดียเป็นจำนวนมากตั้งถิ่นฐาน

อยู่ในบริเวณเมืองออกแก้ว และ
คัน-ชุน และร่องรอยอาณานิคม
ของอินเดียยังพบที่นครศรีธรรมราช
ไชยา และเวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี

อาจารย์ชูสิริ จามรมาน จาก
คณะอักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร ได้
เสนอบทความเรื่อง “การศึกษา
ชายฝั่งทะเลสมัยโบราณในบริเวณ
ภาคใต้ของไทย” อาจารย์ชูสิริ ได้
กล่าวถึงโบราณวัตถุที่พบตามชายฝั่ง
ทะเลทางตะวันออกตั้งแต่สุราษฎร์
ธานีจนถึงปัตตานีรวมทั้งโบราณวัตถุ
ที่พบใต้ทะเลในบริเวณอ่าวสงขลา
นอกจากนี้ยังได้ใช้ผลการศึกษา
สภาพธรณีลักษณะของจังหวัด
ปัตตานีมาประกอบการวิจัยภาค
สนามด้วย เพื่อตรวจสอบถึงความ
เปลี่ยนแปลงของตำแหน่งชายฝั่ง
ทะเล อันจะทำให้ทราบถึงที่ตั้ง
ของชุมชนโบราณได้แน่ชัดยิ่งขึ้น
อาจารย์ชูสิริ สรุปว่า เมืองที่ตั้งอยู่
ชายฝั่งทะเล เช่น ยะหริ่ง สายบุรี
และปัตตานี มีอายุประมาณ ๒,๐๐๐
- ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว

บทความเรื่องที่สาม คือ
“การวิจัยทางโบราณคดีเกี่ยวกับ
ประวัติศาสตร์เมืองปัตตานี” เสนอ
โดย ดร.เดวิด เวลซ์ จากศูนย์การ
ศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ ม.สงขลา
นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี” โดย
วิจัยร่วมกับนางจุติ มิกนีส และ
นายสว่าง เลิศฤทธิ์ ในบทความนี้
พูดถึง การสำรวจและขุดค้นทาง
โบราณคดีและการศึกษาชาติพันธุ์
วิทยาทางโบราณคดีซึ่งดำเนินการ
โดยศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้
ม.สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ระหว่างปี ๒๕๒๕ การทำแผนที่

แหล่งโบราณคดีที่มีผู้นำคันดินล้อม
รอบที่บ้านวัด อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
ซึ่งทำให้ทราบว่าคูเมืองแห่งนี้มี
๒ ชั้น และมีเจดีย์หลายองค์ และ
สันนิษฐานว่าคงจะศูนย์กลางการค้า
ในยุคประวัติศาสตร์ตอนต้นด้วย
จากการขุดค้นแหล่งโบราณคดีที่
บ้านประแวได้พบโบราณวัตถุที่
กำหนดอายุได้ว่าอยู่ในสมัยศรีวิชัย
ตอนปลายถึงสมัยอยุธยาและรัตน-
โกสินทร์ ผลการสำรวจก็พบแหล่ง
โบราณคดีหลายแห่งที่เลยมิกกล่าวถึง
ในประวัติศาสตร์เมืองปัตตานี

นักประวัติศาสตร์จากประ-
เทศต่าง ๆ เช่น อเมริกา มาเลเซีย
ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย อังกฤษ ฝรั่งเศส
และสิงคโปร์ มีความสนใจในโปร-
แกรมการวิจัยของศูนย์การศึกษา
เกี่ยวกับภาคใต้ ม.สงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี เป็นอย่างมาก

บทความเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยว
ข้องกับประวัติศาสตร์เมืองปัตตานี
มีอยู่ในกลุ่มที่อภิปรายในหัวข้อ
คาบสมุทรมาลายูในศตวรรษที่ ๑๕
คร.กอบแก้ว สุวรรณหัตถ์เพียน ได้
เสนอบทความเรื่อง “ความสัมพันธ์
ทางประเพณีของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ ๑๕ :
การศึกษาความสัมพันธ์ทางระบบ
บรรณาการของชาวไทยและชาว
ปัตตานี” ดร.กอบแก้ว ได้วิเคราะห์
ถึงความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์
ไทยกับราชาแห่งปัตตานีในศต-
วรรษที่ ๑๕ และชี้ให้เห็นความ
แตกต่างของความสัมพันธ์ทาง
บรรณาการซึ่งนำไปสู่ความแตก
แยกและเกิดการกบฏขึ้นเมื่อรัชกาล
ที่ ๕ นำระบอบการปกครองแบบ

การรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลางเข้า
มาใช้ในหัวเมืองชายแดนภาคใต้
ในปี ก.ศ. ๑๘๐๑

นอกจากนี้ยังมีบทความ
อื่น ๆ ที่พูดถึงประวัติศาสตร์ไทย
เช่น บทความของนายปีเตอร์ เบริน
จาก มหาวิทยาลัยแอตแลนติก
ออสตราเลีย เรื่อง “ผลิตภัณฑ์
เซรามิกที่เผาด้วยอุณหภูมิสูงใน
ประเทศไทยระหว่างศตวรรษที่
๑๐-๑๓” โดยกล่าวถึงเครื่องปั้น
ดินเผาจากเตาสวรรค์โลก และ
สุโขทัย อาจารย์เพ็ญศรี กาญจนนัย
จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ได้เสนอบทความเรื่อง “ศาสนา
และการพัฒนาชาติ : เปรียบเทียบ
ระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศไทย” และ
นายโชจิ อิโด เสนอบทความเรื่อง
“ตำแหน่งที่ตั้งของเมืองโพ-ซี
ในสมัยราชวงศ์ถัง” ในการประชุม
ครั้งนี้ มีการจัดทัศนศึกษาที่มหา
วิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และ
สถาบันการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
เดินทางไปชมแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในสิงคโปร์และ
ทำพิธีปิดการประชุมที่โรงแรม
แรฟเฟิล

การประชุมในปีนี้มีส่วนมาก
จะเน้นเรื่องประวัติศาสตร์ของ
มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิ-
ปปินส์ คาดว่าในการประชุมครั้ง
ต่อไป คงจะมีเรื่องเกี่ยวกับประวัตี-
ศาสตร์ไทยมากขึ้น และนักประวัตี-
ศาสตร์ไทยคงจะเสนอผลงาน
ของตนมากกว่านี้อีก ส่วนการ
ประชุมครั้งต่อไปซึ่งจะมีขึ้นใน
ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ จะจัดที่ประเทศ
ศรีลังกา